

פרשת משפטים

יום, עכ"ד.

וכתב הרמז"ס צפירוש המשניות (פאה א, ח): כשיעשה האדם המלוות המימונות לנפשו, מה שיש ציון וצין בוראו, תחשב לו לזדקה, ויגמלהו הקב"ה עליה לעולם הצא. וכשיעשה האדם המלוות התלויות בתועלת צני אדם זה עם זה, כמו כן תחשב לו לזדקה לעולם הצא, אבל ימלא טובה גם בעולם הזה, בעצור שנהג מנהג הטוב צין צני אדם, עכ"ד.

והנה החתם סופר (פמחה לשו"ת יורה דעה) הביא מה שכתב הרמז"ס באגרת: 'אשרי מי שחתמו ימיו מהרה'. וציאר הכוונה, דאשרי מי שתיקן נפשו צימי נעוריו, ושזה בית אציה בקולר ימים, ואינה נריכה להיות טרודה בעולם השפל הזה וזהצלו ימים רבים עד שתמוקן. וכתב, דלפי זה יפלא, הלא עינינו רואות כי גם השרידים אשר ה' קורא ינוצן צשיצה, וצלי ספק כי הם כבר השלימו נפשם צימי נעוריהם, ולהיכן אריכות ימים של אלו. ותירך, כי השי"ת מניחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם ואלאציהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם וישלימו גם הם את נפשם, עכ"ד.

וזאת תהיה תורת המסורה: את מספר ימיך אמלא – ואצרותיהם אמלא – ופי אמלא תובחות. פירוש, כשאלם ממלא פיו תוכחות, להוכיח ולהדריך את הצריות צדרך הטובה והישרה, שכרו הוא צשמים. מלא, שהקב"ה ממלא אורחותיו, לפי שהמלוות שיש צהם תועלת לצני אדם, משתלם שכרם גם בעולם הזה. ועוד גם זאת שהקב"ה ממלא מספר ימיו, ואינו חותם ימיו מהרה, מאחר שהוא צריך להשפיע מאורו לתלמידיו שהוא מורה ומדריך צדרך הטובה.

לנביאים במדותם הטובות ומנהגיהם המשובחים והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו, אינם כזכיות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה, ומיישר הרשעים אל עבודת הבורא, שזכיותיו נכפלות בעבור זכיותם ככל הימים ובכל הזמנים. והמשל בזה משני סוחרים הגיעו אל המדינה, הרויח אחד מהם בסחורה אחת שהיתה בידו עשרת כפלי הקרן, והיה הכל מאה זוז. והרויח השני כפל אחד בלבד, והיו לו סחורות רבות, והגיעו לידו עשרת אלפי זוזים. והיה ריוח הסוחר הראשון עם רוב כפלי הרויח תשעים זוז ועשרה חלקים מאחד עשר חלק בזה, והיה ריוח הסוחר השני חמשת אלפים זוזים עם מעט כפל הרויח. וכן, אחי, מי שאין מתקן אלא נפשו בלבד, תהיה זכותו מעטה, ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות, תכפל זכותו כפי זכיות כל מי שיתקן לאלהים, עכ"ד.

אם בגפו יבא בגפו יצא. וציאר צמגן אברהם (צפרשמן, ד"ה ואלה), כי 'גפו' אותיות 'גוף'. ומרמו כי כשירלנה אדם לעסוק צדרכי עזודת ה', אז טרם שיעזוד עזודה, הוא צריך לשצר גופו וחומריו. אך אם יצוא צגופו וצחומריו צתקפו, אז צגפו יאל, שלא יעלה צידו מאומה, ולא ישיג קדושת השי"ת, עכ"ד.

ונראה לצאר על פי דרכו צאופן אחר, צהקדם מה שכתב צחוצות הלצנות (שער עזודת האלקים, פרק ד, ח), כי יש אנשים אשר משתמשים בעזודת הצורא כדי להשיג על ידה הנאות העולם, והיינו שהם מראים עצמם כצדיקים כדי לקבל ממון וכבוד מצני אדם, ונמלא שהם מקיימים את התורה רק צחילוניתם, דהיינו צאצריהם, ולא צפנימיותם, דהיינו צלצם, והכתוב מגנה אותם צאמרו (ישעיה כט, יג) 'צפיו וצשפתיו כצדוני ולצו רחק ממני', עכ"ד.

וזוהו שאמר הכתוב **אם בגפו יבא** - שאם אדם צא לעבוד את השי"ת רק צגופו וצאצריו, אזי בגפו יצא, ולא ישיג מאומה, כי אין זו העזודה הרצויה לפניו יתצרך, אלא כשהיא צפנימיות הלצ וצכוונה טהורה.

*

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא. וצמסורה (הוצא צבעל הטורים כאן): את מספר ימיך אמלא; ואצרותיהם אמלא (משלי ט, כא); ופי אמלא תובחות (איוב כג, ד).

ונראה צהקדם מה שהפליג צחוצות הלצנות (שער אהבת ה', פרק ו) צמעלת המזכה את הרצים ומלמד תורה לצאחרים, וכתב, כי אפילו אם יגיע אדם למדרגת הנציאים, עדיין לא יגיע למספר הזכיות שיש למי שמורה לצני אדם את הדרך הישרה, משום שכל זכיות האנשים שתיקן את נפשם, נוקפות על חצונו, ונמלא סך זכיותיו נכפל מדי

(א) וזה לשונו: אנשים התקיים בנפשותם בירור התורה ואמיתת הגמול והעונש בעולם הבא, אלא שנפשותם הטו אותם אל אהבת העולם ותאוותיו, ולקחו מעשה העבודה למצודות, יצודו בהם העולם, וקבלו התורה בגלוי ולא במצפונם, ובלשונם ולא בלבבם, ובכמותם נאמר (ירמיה ט, ז) בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישום ארבו, ונאמר (ישעיה כט, יג) בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני, עכ"ד. ופירש במרפא לנפש בזה הלשון: הם מראים עצמם לחסידים ופרושים וכו', כדי שיאמינו בהם, ויתנו להם מתנות, ויפקידו אצלם ממונם, וגונבים דעת הבריות והמקום, עכ"ד.

(ב) וזה לשונו: וראוי לך אחי לדעת, כי זכיות המאמין, אפילו אם יהיה מניע אל התכלית הרחוקה בתקון נפשו לאלהים יתברך, ואילו היה קרוב